malicie augmenta acquirere: bono
rum vitam non solū verbis ac moi-
bus sed eciam gladijs impugnare.
in semetipsis spem ponere: iniquita
tem quotidie sine vllo desiderij defe
ctu perpetrare. Seneca. Primū mag
nanimis nē ē: non sentire se percus
sam. Immanis enim fera et magna
ad latratum canū nōn respicit. Magni
mus stat rectus sub quolibet pōde-
re: nulla illum res minorē facit. nil
illi eorum que ferenda sūt displicet:
quicquid cadere in hominē potest. in
se cecidisse nō q̄ritur. Si magnani-
mus fueris nunq̄ iudicabis tibi cō-
tumeliā fieri de inimicis. dices nō no-
cuit: sed animū nocendi habuit. Et
cum illum in potestate tua videris:
vindictam putabis non vindicare
potuisse. Scito enim magnum ⁊ ho-
nestum vindicte esse genus. ignoscē.
Facilius est totam gentem. q̄ mag-
nanimū vincere. Magni animi est
magna contempnere: et mediocria
malle q̄ nimia. Vires suas nouit.
Vincit virtute fortunam. Nichil em̄
magnū est in rebus humanis: nisi
magno animo despicias. Animum
excellentem moderatum. ōnia tan-
q̄ maiora transeuntem. quicquid ti
mem⁹ optamusq; ridentez: celestis
potentia agitat. Non potest res tā-
ta sine adminiculo muneris stare
supernī. quēadmodum radij solis cō
tingunt quidem terram: sed ibi sunt
vnde mittuntur. Sic anim⁹ mag-
n⁹ ac sacer conuersatur quidem no-
biscum: sed heret origini sue. ij. corī.
iij°. Fiduciam habem⁹ p cristum ad
deum. non q̄ sufficientes simus cogi
tare aliq̄d ex nob. q̄si ex nobis suffi-
ciencia nrā ex deo est.

¶ Cōtra teptacōes intēpancie ac petulācie. ¶ Ca. 20.

Tobie. 3. Hac v̄go sa. radi
xit Tu scis dn̄e q̄ mūdā s-
uaui aiaz meā ab oī ɔcupia.
Nūq̄ cū ludentibz miscui me: neq;
cū hijs q̄ in leuitate ābulāt pticipē
me p̄bui. Iob. 21. Quare impij viuūt.
sublimati ɔfortatiq; diuicijs. Tenēt
timpanū et citharā: et gaudēt ad soni
tū organi. Infantes eoꝝ exultāt lu-
sib⁹. Ducūt in bonis dies suos: et in
pūcto ad inferna descēdūt. 29. vide-
bāt me iuuenes ⁊ abscōdebāt: et se-
nes assurgētes stabāt. Si q̄n ridebā
ad eos non credebant: ⁊ lux vult⁹
mei non cadebat in terrā. 31. Pepi-
gi fedus cum oculis meis: ut ne cogi-
tarē quidē de virgine. Nunq̄d ābu-
laui in vanitate. 2. macha. 4°. Rex
autē anthioch⁹ flexus ad miam la-
crimas fudit. recordatus defuncti so-
brietatē et modestiam scz onye pōti-
ficis. Ex quo patz q̄ pulchra v̄tus
ē tpancia: q̄ impiū eciā cōmouit ad
fletū. Thōs. Intpancia viciū ē pui-
le ⁊ pueile ⁊ maxie improbabile: q̄
maxie repugt excellētie hoīs: ē ei cū
delectacōes brutales: gust⁹ scz vene-
reoꝝ ⁊ gestuū inordiatoꝝ. q̄ ex inep-
ta leticia pcedūt. Ad phil. 4. Gaude-
te i dn̄o sp̄: itez dico gaudete. Mode-
stia vrā nō sit oib; hoib;. 1. petr. 3. ab
scōdit⁹ sit hō cordis i incorruptibilita
te q̄eti ⁊ modesti spūs. Et infra. Vnai-
mes i orōe. modesti hūiles. Sapie. 8.
Sapiencia hōmis lucet in vultu
ei⁹. Cirill⁹. Omnis sapiētis act⁹ dz eē

decēti regularitate ꝯpoſitus· Et quē-
admodū in celeſtibꝫ ſapīa gubernā-
tis null9 ſine regula cernit motus:
ita et in membris anime prudentis
ſubiectis.inordinatus apparere nul
latenus dꝫ act9. Vn̄ ſapiētis īceſſus
grauis·aſpcꝰs pudicus·audit9 ho-
neſt9·ſtatus collect9·habitus ē ap-
tus· Maxie tn̄ decor prudētie dꝫ re-
luceſcere in facie. Aug9· In omnib9
motib9 noſtris nil fiat qd̕ cuiuſquam
qꝫ offendat aſpctm:ſꝫ qꝫ noſtrā dece-
ntiā ſicitatem· Munus tēpantie eſt in
cohercēdis ſedādiſqꝫ cupiditatib9:q
nos auertūt a legib9 dei et a fructu
bonitatis ei9· Cui9 officiū eſt: cōtēp-
nere ōnes corporeas illecebras.lau-
deqꝫ populare· Vir em̄ tēpans in re-
bus hui9 vite hꝫ regulā vtroqꝫ te-
ſtimonio cōfirmā:ut eoꝝ nichil dili-
gat niſi qd̕ ꝑ ſe appetēdum putat·
Proſp· Tēpancia facit abſtinētem.
parcū.ſobriū.moderatū.pudicū.taci-
tū et verecūdum· Hec virtus ſi ī ani-
mo habitat libidines frenat:affcūs
tēpat·deſideria ſcā multiplicat·vici-
oſa caſtigat:omnia int̄ nos cōfuſa
ordinat·cogitacōnes ꝑuas ēmouet.
ſcās inſerit.ignem libidinoſe volup-
tatis extinguit:mētem placida trā-
qllitate cōponit.et totā ſemꝑ ab ōni
tēpeſtate vicioꝝ defendit· Thō·p·2·
Tanto racō pfectior eē oſtēditur quā-
to infirmitates corpis et inferioꝝ p-
cium magis pōt vincere ſeu tolera-
re:et ideo virtus huāna ī infirmita-
te pfici dicit̄ non racōnis ſꝫ corporis·
Ita ꝯſeqūter ſi in pſperis et in ſani-
tate corpali non inordinate aut mu-
liebriter iocundetur aut eleuet̄:ſed

vtrobiqꝫ virtuoſe quodā moderāmi-
ne ſeipſam cōtineat· Et mirū eſt.q̊
modo facili9 aduerſa pōrt.q̄ pſpe-
recto tramite lib ret· Ambroſi9. Si
aut molliculū et īfractum aut vocis
ſonū nō pbo:ita neqꝫ agreſtē ne ru-
ſticū imitemur· Effigies ei virtutis:
forma diſcipline.forma hōeſtatis ē
Si qd̕ in natura vicij eſt.induſtria
emēdet. Hoc ē pulchritudinē viuēdi
tenere:ꝯuemēcia cuiqꝫ ſexui ꝯ pſo-
ne reddē· Hic ordo geſtoꝝ optim9:ſꝫ
ornatus ad ōnem actōnem accōmo-
dus· Sermones pferamus libra
iuſticie examinatos:ut ſit g̃uitas
in ſenſu.in ſermone pōd9.atqꝫ in ver
bis modus:tēpancia cordis hēat aī
mūditiam·iuſticia mīaꝫ·prudencia
pacē·fortitudo māſuetudinē· Eſt qꝫ
in ipſo motu geſtu inceſſu tenēda re-
recūdia:ut ſit greſſus pbabilis in q̊
ſit ſpēs auctoritatis·g̃uitatis pōd9
trāqllitatis veſtigium:ita tamē ut
ſtudiū deſit atqꝫ affectacio:ſꝫ motus
ſit purus ac ſimplex quē natura in-
formet· Habitus em̄ mētis in corpo-
ris ſtatu ꝯgnoſcit̄. Hinc homo cordis
noſtri abſcōditus aut leuior.ꝗ iactā-
tior ꝗ turpidior:aut cōtra grauior.ꝗ
cōſtācior.et purior.et maturior eſti-
matur· Itaqꝫ vox quedā eſt animi.
corpis motus. puer·6· Homo apo-
ſtata vir inutilis:g̃dit ore peruerſo.
ānuit oculis·terit pede·digito loq̄t̄:
prauo corde machinatur malum:et
omni tempe iurgia ſeminat· Huic
extimplo veniet perdicio ſua.et ſubi-
to contereretur:nec habebit vltra me-
dicinam. Greg· Stulto ſtulcior eſt:
qui ſtulto placere contēdit. Prius

ſiquidem moribus ſemper grauis ē
vita bonorum·quia malorum tor-
titudo·in rectitudinis norma venerā-
bilium virorum ſemper offendit·
Minime enim conueniunt ſibi·Et
eſt regula moralis·ꝙ ſicut in natu-
ris forma eſt decencior ꝙ̄ materia:
ſic in moribus plus commendatur
modus ꝙ̄ ipſa actio·Bernhardus.
In te conſiſtito·non infra deici·non
ſupra attolli·non euadere in lōgiꝰ
non extendi in latius·Tene mediū:
ſi non vis perdere modum·Locꝰ me-
dius tutus eſt·Medium ſedes mo-
di.et modus virtus·Leo papa·Me-
lior eſt gradus lentior per iter rec-
tum:ꝙ̄ velocitas feſtina ꝑ deuium·
Caſſi.Riſus eſt vox confuſa leticie:ī
ſultacōem immoderata hilaritate:
denuncians·Laſciuia autem eſt in
decens motus diſſoluti animi et cor
poris:ex intempancia carnali pro-
diens·Bonū eſt ergo cuſtodire mo-
deſtiam:que tantum clara ꝙ̄ rara
eſt·Gaudia ſemꝑ animos inquie-
tant·Modus enī raro letis rebus
interuenit Ambroſiꝰ·Caueamꝰ ne
dū relaxaē aīm volumꝰ ſoluamꝰ om-
nem armoniam:quaſi concentum
quendam bonorum operum.Uſus
enim cito inflectit naturaz·Licet ei
interdum honeſta ioca ac ſuauia:
ſint.tamen ab eccleſiaſtica abhor-
rent regula:quoniam in ſcripturis
ſanctis non reperimus ea quē ad-
modum vſurpare poſſumus·Non
ſolum ergo profuſos:ſed eciam oēs
iocos declinandos arbitror·Criſoſ.

Non dat deus ludere.ſed dyaboluꝰ.
Audi quid ludentes paſſi ſunt·Se-
dit populus manducare et bibere:
et ſurrexerunt ludere·Ubi ſalta
tio ibi dyabolus:neqz enim deꝰ ad
hoc nobis dedit pedes vt cum came-
lis ſaltemus:ſed ut cum āgelis cho-
rum faciamꝰ·Dicit nāqz philoſophꝰ
x·ethicorū·Oportet ꝙ in ſolacio lu-
di ſit quedā collocutio conſona et q̄-
dam cōuictus:vt homo dicat et fa-
ciat qualia ad iocūditatez optet fa-
cere et dicere:ut ſimiliter ab alijs
facta et dicta audiat et accipiat.Sic
dicit Albertꝰ in cōmento·Omni ſtu-
dioſo ludꝰ neceſſariꝰ eſt:ne ſibi mēs
efficiatur inutilis·Si enī ſemꝑ intē
dat ſtudio et animū vehemēter ap-
plicet ad aliq̄d dicendū vel faciend.
ꝓ certo ſpūs reſoluitur:et reſoluto
ſpiritu ꝓpter motus animales mē-
brorum artus deſtituuntur:et deſti-
tutis membris eciam ipſū virtutis
ſtudium annichilatur.Propter qd
homo ſtudioſus requie indiget.in
qua ſpiritus relaxetur et ſenſus
ad placencia diſſoluantur:quate-
nus recreati et fortificati in opere
perſeuerent·Thomas·Sicut homo
indiget corporali quiete ad corporis
refocillacōnem:ita eciam indiget ho-
neſta delectacōne propter fatigacō-
nem anime:preſertim quādo ſupra
ſenſibilia eleuatꝛ.Ut enī phs dicit ꝙ
eſt ſompnus in corꝑe hoc eſt iocus
in anima:quedam enī requies in
huius vite conuerſacōne cū ludo ha-
betur·Anima autē que circa bona

ſenſibilia vſatur non tm̄ fatigat᷑:q̄
ſūt hoi ꝯnaturalia. Et ideo ſpiritua
les viri aliqñ aīm relaxaꝛe cogūt.et
ad aliquē ꝓbum iocū ſiue ludū deſcē-
dere ꝓpē infirmitatē huāna:q̄tenus
fatigatas vires reſtauret. Vn̄ legi-
tur q̄ ſcūs iohēs ⁊ eciā anthonius hac
recreatione vſi fuerunt:ſcandaliſa-
toſqꝫ benigne infoꝛ̄marunt dicentes A-
nimus hoīs frāgeret᷑ ſi nunq̄ a ſua
intentione relaxaret᷑. Sicut in arcu
diſtento pꝫ ꝛc̄. Auguſtinus. Volo vt
tandem tibi pcas. Nam ſapientē de-
cet int̄dum remittere aciem rebus
agendis intentā. In reuelationibꝫ
btē bgitte beata virgo maria legit᷑
dixiſſe. Moderāta leticia ꝓpē īfirmitatē
carnis placet deo:q̄ ſi arcus nimis
extendit᷑ cito frangitur. Itē ibidē. A-
mici dei q̄nqꝫ poſſūt ꝯſolari conſola-
tione tēporali:ſicut de verbis edifica-
torijs.de ludo honeſto.ſeu de alijs o-
peribus:in quibus nichil detractoiū
ſit aut inhoneſtum. Sicut per exē-
plum intelligere poteris. Si pugn⁹
enim ſemꝑ teneret᷑ clauſus.aut con
traherent᷑ nerui.aut manus debilitarē-
tur. Sic eciā in ſpūalibꝫ. Si enim
animus ſemꝑ ſtaret in ꝯtēplatione:
aut euaneſceret ſuꝑbia.aut minuerē-
tur corona glīe ſue. Ariſtotil. ꝛ. ethic.
Defcūs ludi moderāte vicoſus ē. Et q̄
alioꝝ moderatos ludos nō recipiūt
vicioſi ſunt:⁊ dicūt᷑ duri ⁊ agreſtes
ſiue bomolchi.q̄ſi ꝯditionem huāne
fragilitatis nō intelligentes. Itē. x.
ethicoꝝ. Defectus ludi minus eſt vi-
cioſus:q̄m ſuperexceſſus. Pauci ete-
nim aīci ꝓpter delcācōnē habēdi ſūt:
q̄ paꝝ de delcātione ſufficit ad vitā

q̄ſi pro condimento.ſicut paꝝ de ſale
ſufficit in cibo. Thōs. dicta ſcōꝝ q̄ lu-
dos reꝑhendūt intelligenda ſunt de
illis q̄ inordinate ludis vtūt᷑:et ꝑci-
pue de illis q̄ finem in delcātione lu-
di ꝯſtituūt:ſicut de q̄buſdam dr̄ ſapiē
xv. Eſtimauerūt ludū eſſe vitam
noſtrā. Quāuis enim ludus eſt vtil᷑
ꝓpter delectationem et quietem:nō
tamen delectatio et quies ꝓpter ſe q̄-
renda ſūt in huāna vita:ſꝫ ꝓpter ope
rationem. Tullius. Non ita genera
ti ſumus a natura vt ad ludū et io
cū facti eſſe videamur:ſꝫ ad ſeuerita
tem pocius et ad q̄dam ſtudia grauio
ra atqꝫ maioꝛa. Sicut ergo pueris
nō omnē ludēdi licētiam damus.ſꝫ e-
am q̄ ab honeſtatis actionibꝫ nō ſit
aliena:ſic in ipō ioco aliqd̄ ꝓbi inge-
nij lumen eluceat. Illud autē iocan
di genus oīo caueat᷑:quod eſt illibe-
rabile petulans flagicioſū.obſcenū.
Thōs. Tria ſūt in vtuoſo ludo cauē-
da. ꝑmo.vt delectatio ludi nō q̄rat᷑ i
aliq̄bus opꝑrobijs vel ꝟpib⁹ vbis
vel nociuis:ſꝫ honeſte ludicris et io-
cūdis. Secūdo.vt non tollat᷑ grauitas
anime reſoluat᷑. Tercio.vt ſicut in oī
bus alijs humanis actionibus ſer-
uari debet ꝯgruitas pſone et tempo-
ri et loco:ſic eciam in ludo:vt ſcilꝫ tē-
pore et hoīe dignus. Eſt igitur circa
ludū virtus q̄dam q̄ phs eutrape-
liam noīat. Et dr̄ aliquis eut᷑pel⁹ a
bō vſione:q̄ ſcꝫ bene vertit aliq̄ dcā
vel facta in ſolatiū. Verſus. Non pa
titur ludū.fama.fides.oculus. Item
Thōs. Tēpācia genēalit᷑ dcā ſignifi
cat q̄dā tēpiēꝫ.i.modēacōēꝫ q̄ racō
pōīt ī huānis opacōibꝫ et paſſionib⁹:

qđ eſt cõmune in õni ꝟtute morali·
Vñ poeta· Eſt modꝰ ĩ rebꝰ ſunt cer-
ti deniqȝ fines· Quos vltra citraqȝ
neſcit cõſiſtere rectũ· Oibꝰ adde mo-
dũ modꝰ eſt pulcherrima virtꝰ·

¶ Cõtra tẽptacões ſupbie et vane
glorie· ¶ Ca·21·

Samuel· Nõne cũ puulus eẽs
in oculis tuis elegit te domi-
nus: et caput in iſrahel fcũs es· Nũc
autem ꝙ ꝓieciſti ſermonez domini:
proiecit te dñs ne ſis rex· Ezech·28·
Tu cherub ſignaculũ ſimilitudinis
plenꝰ ſapiẽcia· ꝑfectus decore in deli-
cijs paradiſi dei fuiſti· et poſui te ĩ mõ-
te ſancto dei in medio lapidum igni-
torum· Eleuatum eſt cor tuum ĩ de-
core tuo: ꝑdidiſti ſapienciam tuaȝ
et eieci te de monte ſancto dei· et per-
didi te o cherub· et in terram proie-
ci te ⁊c· Eccliaſti·x· Initium omnis
peccati ſuperbia· Augꝰ· Contra ſu-
perbie vicium maxime tota mili-
tat criſtiana doctrina· Humilitas
hoĩes ſanctis ãgelis ſiles facit: et ſu-
perbia ex angelis demones facit· Et
ut euidenter oſtendam ipſa eſt om-
nium peccatorum inicium et finis ⁊
cauſa· quoniã nõ ſolum eſt peccatũ·
ſꝫ eciam nullum peccatum potuit ꝗ̃
poteſt aut poterit eẽ ſine ſupbia: que
eſt inordinatus amor ꝓprie excellẽ-
tie et ꝑuerſe imitatur deum· Vel ſic
Superbia eſt peruerſe celſitudis
appetitus· Ie· Inſidiatur bonis opibꝰ
ut ꝑeant· Odit nãqȝ cum ſocijs eq̃li-
tatem ſub illo: ſed imponere vult ſo-
cijs dominacõem ſuam pro illo· Ie-
ronꝰ· Eſt quedam ſuperbia bona: ⁊
eſt quedam mala· De prima dicit̃
pſa·lx· Ponam te in ſuperbiam ſecu-
lorũ· Et hec dedignatur ſubdi vicijs
De ſecunda dicitur pſa·28· De coro-
ne ſuperbie· Et hec dedignatur ſub-
di virtutibus· Eſt deniqȝ bona hu-
militas: et eſt mala humilitas· De
prima dicitur ꝓuerb·xi· Vbi humi-
litas ibi ſapiencia· De ſecunda dici-
tur Eccli·13· Noli eſſe humilis in ſa-
piẽcia tua; pſ·89· Ne auertas ho-
minẽ in humilitatem· Pria ad om-
nem virtutẽ eſt efficaciſſima: Secũ-
da ad nullam virtutẽ ꝓficere ſinit·
Thõs· Bñ ſe humiliat q̃ ſuũ conſide-
rans defectũ tenet ſe in infimis ſꝫm
modũ ſuum ſicut abrahã· Male ſe
humiliat qui honorẽ ſuum non in-
telligens compat ſe iumẽtis inſipiẽ-
tibus et fit ſimilis illis· Tendere nã-
qȝ in aliqua maiorã ex ꝓpriarum vi-
rium confidẽcia humilitati contrari-
atur· ſꝫ ꝙ aliq̃s ex confidencia diuini
auxilij in maiorã tendat· hoc non ẽ
cõtra humilitatẽ· preſertim cum ex
hoc aliquis magis apud deum ex-
altetur ꝙ ei ſe magis per humilita-
tẽ ſubicit· Augꝰ· Aliud eſt leuaꝛe ſe
ad deum· aliud ẽ leuare ſe contra de-
um: et ut tercium addam: aliud eſt
abſentare ſe a deo· Qui ante illum
ſe ꝓicit ab illo erigitur· Qui aduer-
ſus illum ſe erigit et ab illo ꝓicitur:
Qui ab illo fugit ab illo derelinqui-
tur· Primũ fecit dauid· filiꝰ ꝓdigꝰ·
et publicanus· Secũdum pharao
ſaul et ſennacherib· Terciũ fecit ca-
ym achas et iudas· Jacobi·4· Deꝰ
ſupbis reſiſtit: humilibus autẽ dat
graciam Augꝰ· Supbia mag̃ eſt
miſeriã· Cetera vicia in maleficijs